

Informacje podstawowe

Nazwa przedmiotu	Krytyka tekstów starożytnych
Prowadzący	Ks. prof. ucz. dr hab. Mirosław Mejzner
Wydział	Wydział Teologiczny
Kierunek	Specjalistyczne Studia Teologiczne
Poziom studiów	studia drugiego stopnia (magisterskie)
Profil studiów	ogólnoakademicki
Forma studiów	stacjonarne
Moduł specjalnościowy	teologia biblijna i patrystyczna
Dyscyplina naukowa, do której odnoszą się efekty uczenia się	nauki teologiczne
Obowiązuje od roku akademickiego	2025/2026
Rok studiów	1
Semestr	1
Język wykładowy	polski
Status przedmiotu (<i>obowiązkowy, do wyboru</i>)	obowiązkowy
Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się (<i>symbole</i>)	STL_W01; STL_W02; STL_W03; STL_W04; STL_W09; STL_U02; STL_U03; STL_K01; STL_K04
Rodzaj zajęć (<i>wybór z listy*</i>)	ćwiczenia
Liczba godzin	30
Liczba ECTS	2
Wymagania wstępne	Podstawowa znajomość Biblii, patrologii i historii Kościoła w starożytności
Opis i cele przedmiotu	Celem zajęć jest wyjaśnienie podstawowych zagadnień związanych z historią i krytyką tekstów biblijnych i patrystycznych na tle badań literatury starożytnej. Ukazana zostanie historia powstawania wydań krytycznych Biblii i dzieł wczesnochrześcijańskich, to znaczy metod i działań ukierunkowanych na ustalenie tekstu najbliższego oryginałowi. Wyjaśnione zostanie znaczenie aparatu krytycznego. Analiza konkretnych tekstów biblijnych i patrystycznych ukaże zarówno złożoność procesu prowadzącego do przygotowania tekstu krytycznego, jak i rozwinięcie umiejętności korzystania z takich wydań.

Treści programowe

Temat/blok zajęć:	Liczba godzin
-------------------	---------------

1. Ogólne wprowadzenie do tekstów biblijnych i wczesnochrześcijańskich (historia, języki, tradycja ustna i tradycja pisana, transmisja tekstu etc.)	2
2. Kształtowanie się tekstu Biblii Hebrajskiej (od najstarszych świadków, przez tekst masorecki do współczesnych wydań)	2
3. Znaczenie Pięcioksięgu Samarytańskiego i zwojów znad Morza Martwego w krytyce tekstualnej	2
4. Septuaginta i jej wpływ na krytykę tekstów biblijnych	2
5. Ważniejsze tłumaczenia biblijnych tekstów (Peszita, Wulgata, inne)	2
6. Zniekształcenia tekstu i ich przyczyny	2
7. Kryteria ustalania tekstu oryginalnego	4
8. Typy tekstu Nowego Testamentu: od papirusów przez kodeksy do nowoczesnych wydań	2
9. Rozwój myślenia o krytyce biblijnej w Kościele katolickim	2
10. Wydania krytyczne starożytnych dzieł chrześcijańskich oraz ich elementy (collatio, stemma codicum, testimonia, aparat krytyczny etc.). Główne serie krytycznych wydań dzieł patrystycznych (CC, CCL, CSEL, GCS, SCh itp.).	4
11. Przykłady wydań krytycznych dzieł patrystycznych i ich analiza.	6
Łącznie godzin:	30

Opis przedmiotowych efektów uczenia się i sposoby ich weryfikacji

Kategoria efektu (W, U, K)	<u>Kierunkowe</u> efekty uczenia się (co ogólnie <i>absolwent po tych studiach</i> będzie wiedział i umiał)	Opis <u>przedmiotowych</u> efektów uczenia się (wylącznie czasownikami operacyjnymi - czynności, które da się zweryfikować, mierzalne; w nawiasie należy podać numery tematów zajęć, które realizują dany efekt) (co konkretnie <i>student po tym przedmiocie</i> będzie wiedział i umiał)	Sposoby <u>weryfikacji</u> efektów uczenia się (np.: kolokwium pisemne, egzamin ustny, egzamin pisemny, sprawozdanie, prezentacja na zajęciach, raport, projekt indywidualny, grupowy...)
STL_W01	ma pogłębioną wiedzę o specyfice przedmiotowej i metodologicznej teologii, w szczególności w zakresie studiowanej specjalności teologicznej; jest w stanie rozwijać tę wiedzę i twórczo stosować ją w działalności edukacyjnej i środowiskowej	Student zna historię kształtowania się tekstu biblijnego, jego różnych świadectw (od niewielkich fragmentów papirusowych, poprzez manuskrypty i kodeksy aż do całościowych wydań krytycznych), znaczenie starożytnych tłumaczeń tekstów biblijnych, rolę Ojców Kościoła w określaniu tekstu biblijnego. Student zna ponadto kryteria ustalania tekstu oryginalnego, jego podstawowe elementy oraz kluczowe serie patrystyczne wydań krytycznych.	Kolokwium pismene; prezentacja na zajęciach
STL_W02	zna zaawansowaną terminologię biblijną i teologiczną oraz jej korzenie grecko-lacińskie	Student zna terminologię związaną z: - historią kształtowania się tekstów biblijnych i patrystycznych, - krytyką tekstów starożytnych i opracowywaniem wydań - nazwy podstawowych kodeksów biblijnych, krytycznych opracowań Biblii oraz wydań serii dzieł patrystycznych	Kolokwium pismene; prezentacja na zajęciach
STL_W03	ma uporządkowaną i pogłębioną wiedzę, obejmującą teorie i metody studiowanej specjalizacji teologicznej	Student zna metody badań krytycznych dzieł starożytnych oraz elementy składające się na tzw. aparat krytyczny dzieła	Kolokwium pismene; prezentacja na zajęciach

STL_W04	ma pogłębioną wiedzę o współczesnych dokonaniach, ośrodkach i szkołach badawczych w zakresie teologii	Student zna najważniejsze szkoły i postacie związane z badaniami nad tekstami biblijnymi i patrystycznymi w XX i XXI wieku	Kolokwium pismene; prezentacja na zajęciach
STL_W09	rozumie kulturotwórczą rolę Kościoła i teologii, zarówno w aspekcie historycznym, jak i społecznym	Student rozumie znaczenie naukowych badań nad tekstami biblijnymi i patrystycznymi, a także ich znaczenie dla cywilizacji judeochrześcijańskiej	Kolokwium pismene; prezentacja na zajęciach
STL_U02	posiada zaawansowane umiejętności badawcze w zakresie analizy tekstów biblijnych i teologicznych, umiejętność wykorzystania metod i narzędzi badawczych służących do ich właściwej interpretacji;	Student potrafi samodzielnie analizować aparat krytyczny występujący w wydaniach dzieł starożytnych; umie wyszukiwać odpowiednie narzędzia badawcze	Prezentacja na zajęciach
STL_U03	posiada umiejętność interpretowania źródeł istotnych dla badań biblijnych i teologicznych, z wykorzystaniem tekstów obcojęzycznych	Student docenia wartość tekstów źródłowych oraz potrafi oceniać wartość wydań, tłumaczeń i komentarzy do ksiąg biblijnych i dzieł patrystycznych	Prezentacja na zajęciach
STL_K01	ma krytyczną świadomość poziomu własnej dojrzałości osobowej, nabytej wiedzy i umiejętności	Student ma krytyczną świadomość poziomu swojej wiedzy oraz rozumie konieczność docierania do tekstu oryginalnego	Kolokwium ustne
STL_K04	potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania i potrafi przewidywać wielokierunkowe skutki swojej działalności	Student docenia badawczą pracę innych i akceptuje konieczność korzystania z ich dorobku; zachowuje krytycyzm wobec jednostronnych sądów	Kolokwium ustne

Metody dydaktyczne

(dostosowane do przedmiotowych efektów uczenia się)

	Metoda wykładu
	Metoda analizy tekstu i wydań krytycznych – część ćwiczeniowa

Opis nakładu pracy studenta w ECTS

Kontakt z prowadzącym	Aktywność	Liczba godzin	Razem liczba godzin / ECTS
bezpośredni	udział w zajęciach	30	1
	udział w zaliczeniach poza zajęciami		
	udział w konsultacjach		
praca własna	przygotowanie do zajęć (czytanie, praca pisemna, tłumaczenie, ...)	15	1
	przygotowanie do zaliczenia (np. czytanie, prezentacja, projekt, ...)	15	

Kryteria oceny końcowej

(Opis składowych oceny końcowej zajęć, rozkład procentowy lub punktowy, informacja o dopuszczalnej liczbie nieobecności, inne kryteria)

Ocena końcowa będzie wypadkową trzech kryteriów; - 25%: aktywny i systematyczny udział w wykładach (w tym: online): 30 godz. (dopuszczalne 3 usprawiedliwione nieobecności) - 50%: przygotowanie prezentacji na temat wybranej edycji krytycznej tekstu patrystycznego i jej publiczne przedstawienie - 25%: osobiste przygotowanie i pozytywne rozwiązanie testu końcowego
--

Literatura obowiązkowa

Kubiś A	Wprowadzenie do krytyki tekstu Starego i Nowego Testamentu (skrypt dla studentów), Instytut Nauk Biblijnych KUL 2024 (online)
Parchem M.	Krytyka tekstu Starego i Nowego Testamentu, w: Wstęp ogólny do Biblii, red. P. Walewski, „Series Religiologica Pomeraniae”, Rumia: Biblicum 2011, s. 17-149.
Reynolds L. D., Wilson N. G.	Skrybowie i uczeni: o tym, w jaki sposób antyczne teksty literackie przetrwały do naszych czasów, tłum. Paweł Majewski, Warszawa: Wydawnictwa UW 2008.

Literatura uzupełniająca

*** lista rodzajów zajęć**

X ćwiczenia (audytoryjne, translatoryjne, terenowe, warsztatowe, projektowe)

☐ ćwiczenia laboratoryjne, komputerowe

☐ lektorat języka obcego nowożytnego/starożytnego

☐ wykład kierunkowy

X wykład monograficzny lub konwersatorium monograficzne

☐ seminarium dyplomowe

(sem. magisterskie, licencjackie lub inżynierskie, na którym student pod kierunkiem opiekuna pracy przygotowuje pracę dyplomową, wykorzystując metody adekwatne do realizowanej tematyki badawczej)

☐ pracownia dyplomowa (programistyczna, chemiczna, fizyczna, biologiczna, inżynierska)
(zajęcia laboratoryjne, na których student pod kierunkiem opiekuna pracy przygotowuje pracę dyplomową wykorzystując metody adekwatne do realizowanej tematyki badawczej)